

Türkiye Döngüsel Ekonomi Platformu (TDEP) ve Döngüsel Ekonomiye Geçişte Finansal Kurumların Rolü Yuvarlak Masa Toplantısı

Yönetici Özeti

Döngüsel ekonomi iklim değişikliğinin azaltılması, sürdürülebilir bir çevrenin teşvik edilmesi ve sürdürülebilir ekonomik kalkınmanın sağlanmasına yönelik gündemin önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Döngüsel ekonomi çoğunlukla talep yönlü bir konudur ve çevresel sürdürülebilirlik, iklim değişikliğinin azaltılması, atık azaltımı ve atıkların sürekli kullanımı ihtiyacı nedeniyle ortaya çıkmaktadır.

Gelişmiş ülkelerde döngüsel ekonomiye yönelik birçok girişim sivil toplum kuruluşları (STK'lar), Ellen Mac Arthur Vakfı ve bankalar tarafından geliştirilmiştir. Fakat makro düzeyde, döngüsel ekonomide büyümeyi etkileyen arz yönlü kısıtlamalar vardır. Bunlar; döngüsel ekonomik faaliyetler için ana akım finansman eksikliği, döngüsel ekonomi faaliyetlerini engelleyen politikalar, hükümet desteğinin ve teşviklerin eksikliği, zayıf geri dönüşüm altyapısı ve teknolojisi olarak görülmektedir. Bankalar, işletmelerin doğrusal ekonomi modelinden döngüsel iş modeline geçiş için ihtiyaç duydukları finansmanı sağlayarak bu kısıtlamaların bazılarının hafifletilmesine yardımcı olabilir.

EBRD, ING Bank, Hollanda bankaları ABN AMRO ve Rabobank, Intesa Sanpaolo gibi Avrupa ülkelerindeki bankalar ve Japonya Uluslararası İş Birliği Ajansı ve Çin Kalkınma Bankası gibi Asya ülkelerindeki bankalar döngüsel ekonomi için küresel kampanyada finans topluluğuna liderlik etmeye başlamıştır. (Ozili, 2022) Kredi veren kurumlar olarak bankalar döngüsel ekonomideki ticari faaliyetlerin finansmanında büyük bir rol oynamaktadır. Bankaların döngüsel ekonominin finansmanında farklı bir yaklaşım benimsemeleri ve döngüsel ekonomide değeri ve riskleri farklı şekilde ele almaları, uyumluluğa farklı şekilde yaklaşmaları ve fonları yeni bir şekilde kanallandırmaları gerekecektir.

Tam ölçekli bir döngüsel ekonominin tek başına bankalar tarafından sağlanacak kaynaklarla gerçekleştirilmesi oldukça zordur. Bunun için tüm paydaşlarla aktif bir iş birliği gereklidir. Bu iş birliği, döngüsel ekonomiye dahil olan herkes için daha elverişli bir iş ortamı sağlayacaktır. Döngüsel işletmeler için elverişli bir politika ortamı sağlamak için hükümet yetkilileriyle iş birliği kurulması, döngüsel ekonomiye geçişi kolaylaştırmak için yasal tedbirler, teşvik mekanizmaları oluşturulması oldukça önemlidir. Diğer yandan sivil toplum ve iş dünyası örgütleri tarafından, döngüsel ekonomiye geçiş için araçlar geliştirilmesi ve paydaşlar arasında diyalogun artırılmasına yönelik çalışmalar da döngüselliğe geçişi hızlandıracaktır.

SKD Türkiye olarak, 2016 yılından bugüne döngüsel ekonomi alanında iş dünyasının kapasitesinin artırılması ve paydaş diyalogunun geliştirilmesi için çeşitli araçlar geliştirmekte ve çok sayıda projeyi hayata geçirmekteyiz. Geliştirdiğimiz araçlardan en önemlisi olan Türkiye Döngüsel Ekonomi Platformu (TDEP), iş dünyasının döngüsel dönüşümünü desteklemek ve şirketlerin döngüsel ekonomiye iş yapış süreçlerinde benimseyebilecekleri bir strateji haline getirmek amaçları doğrultusunda çalışmalarını sürdürmektedir. Platformun yeni dönem çalışmaları kapsamında şirketlerin döngüsel ekonomi alanındaki finansal ihtiyaçlarını anlayarak finansal kapasitelerinin artırılmasını hedeflemekteyiz. Bu kapsamda, 2023 yılında gerçekleştirdiğimiz “Döngüsel Ekonomiye Geçişte Finansal İhtiyaçlar ve Kaynaklara Erişim” araştırması ile şirketlerden derlediğimiz bilgiler ışığında şirketlerin finansal ve teknik açıdan ihtiyaçlarını, darboğazlarını ve fırsatlarını anlamaya çalıştık.

Yine bu hedef doğrultusunda 20 Mart 2024 tarihinde EBRD iş birliğiyle Türkiye'nin önde gelen finans kuruluşlarıyla bir araya gelerek “Döngüsel Ekonomiye Geçişte Finansal Kurumların Rolü” başlıklı

yuvarlak masa toplantımızı gerçekleştirdik. Bu toplantıyla; şirketlerin döngüsel ekonomi alanındaki finansal ihtiyaçlarını anlayarak finansal kapasitelerini artırmalarına yardımcı olacak araçlar geliştirmeyi amaçladık.

Gerçekleştirdiğimiz toplantıyla ayrıca, araştırma sonuçlarını da baz alınıp, döngüsel finansman konusuna özel olarak odaklanarak finansman kuruluşları ile **Türkiye Döngüsel Ekonomi Platformu** üyeleri arasında iş birliği olanaklarını ve bunun için duyulan ihtiyaçları ortaya koyarak, finansman mekanizması geliştirmek ve döngüsel ekonomi alanında yeni kurulan şirketlerin ve KOBİ'lerin finansmana erişim kapasitelerini geliştirmeye yönelik stratejileri belirlemek amaçlanmıştır. Türkiye Döngüsel Ekonomi Platformu'nun değer önerisi ve yuvarlak masa toplantımızın çıktısı olan bu raporun; döngüsel ekonomi uygulamalarına, ürünlerine ve hizmetlerine geçiş yapan TDEP üyesi şirketlerin finansal ihtiyaçlarını ele almak için TDEP ile finans kuruluşları arasında bir köprü oluşturulmasına katkı sağlamasını ümit ediyoruz.

1. Türkiye Döngüsel Ekonomi Platformu

1.1. TDEP Nedir?

Türkiye Döngüsel Ekonomi Platformu (TDEP), iş dünyasının döngüsel dönüşümünü desteklemek ve döngüsel ekonomiyi iş yapış süreçlerinde benimseyebilecekleri bir strateji haline getirmek amacıyla oluşturulmuş ücretsiz online bir platformdur. Bu platform, bilgi paylaşımı, proje oluşturma ve ortak çalışma gibi faaliyetlerle iş dünyasına rehberlik etmektedir. TDEP'in kökenleri, 2016 yılında SKD Türkiye ve EBRD'nin döngüsel ekonomi konusunda farkındalık yaratmak amacıyla bir araya gelmesine dayanmaktadır. Bu iş birliği, iş dünyasının geleneksel yöntemlerden uzaklaşması ve yeni iş yapış biçimlerini deneyimlemesi için çeşitli araçlar ve teknik destekler geliştirmiştir. Türkiye Materials Marketplace (TMM) ile başlayan bu yolculuk, döngüsel ekonomi kavramının etrafında bir ekosistem yaratmıştır. TDEP, şirketlere döngüsel ekonomi fırsatlarını belirleme ve hayata geçirme süreçlerinde ihtiyaç duyacakları çözümleri sunma konusunda destek sağlamaktadır. Bu bağlamda, bilgi merkezi, endüstriyel simbiyozu destekleyen e-ticaret platformu, ölçüm araçları ve eğitim gibi kaynaklar sunarak, döngüsel ekonomiye geçişi hızlandırmayı hedeflemektedir. TDEP, SKD Türkiye ve EBRD'nin liderliğinde, iş dünyası ve sürdürülebilir kalkınma alanındaki deneyimlerini bir araya getiren bir inisiyatif olmuştur. Günümüz itibarıyla Türkiye Döngüsel Ekonomi Platformu'nun 24 sektörü temsilen 254 üyesi ve 11 iş birliği protokolü bulunmaktadır.

1.2. Türkiye Döngüsel Ekonomi Platformu'nun Odak Noktası ve Hedefleri

TDEP, iş dünyasının döngüsel ekonomiye geçişini desteklemek ve bu alanda faaliyet gösteren şirketlerin ihtiyaçlarını karşılamak için bir çatı oluşturmaktadır. Platform, şirketlerin döngüsel ekonomi ilkelerini benimsemelerini ve projelerini hayata geçirebilmeleri için teşvik ve bu doğrultuda gerekli bilgi, kaynak ve iş birliği olanakları sağlamaktadır. Böylece, sürdürülebilirlik ve ekonomik büyüme arasında bir denge sağlamayı hedefler. TDEP'nun 2024 yılından itibaren odak noktası, platformun döngüsel ekonomi yatırımları için kullanılmasını sağlamak amacıyla finans sektörü ile ilişkileri geliştirmek ve döngüselliğin finansmanına odaklanarak platform üyeleri ile finans kuruluşları arasında bir köprü kurmaktır.

Platformun temel hedefleri şunlardır:

- Yeşil projeler ve şirketlerle iş birliği fırsatlarını bir araya getirmek,
- İşletmelerin döngüsel dönüşümlerini başlatmaları ve başarıyla uygulamaları için gerekli araçları sağlamak,
- Döngüsel ekonomiye geçişte Start-Up ve KOBİ'lerin ihtiyaçlarını anlayarak onlar için araçlar geliştirmek,
- Döngüsel ekonomiye özgü finansman araçlarının geliştirilmesi için finans kuruluşlarıyla iş birliği modelleri geliştirmek.

1.3. TDEP Kapsamında Gerçekleştirilen Faaliyetler

Türkiye Materials Marketplace (TMM)

Türkiye Malzeme Pazarı (TMM), Türk şirketleri arasında malzemelerin döngüsel olarak yeniden kullanımını kolaylaştırmak amacıyla tasarlanmış bulut tabanlı bir platformdur. TMM, bir organizasyonun atığı ve/veya yan ürününün malzeme alışverişleri yoluyla başka bir organizasyonun ham maddesine dönüşmesini sağlamayı amaçlar. Üye şirketler, SKD Türkiye proje ekibinin de desteğiyle, platform üzerinde iş birlikleri geliştirerek malzemelerin yeniden kullanım fırsatlarını belirlemekte ve uygulamaktadır.

TMM, malzeme alışverişi yoluyla atık yönetimi konusunda bir dönüşüm sağlayarak çevresel sürdürülebilirlik ve ekonomik faydalar sunar. Platform ile, Türkiye'deki döngüsel ekonominin gelişimine katkıda bulunmakta ve malzeme akışlarını optimize ederek işletmeler arasında iş birliği teşvik edilmektedir.

Kayıtlı bir katılımcı, malzemesini daha iyi bir şekilde bertaraf etmek isteyen bir satıcı rolünü üstlenerek, sistem üzerinde malzeme listeleri oluşturur ve malzemeye özgü bilgileri sisteme ekler. Diğer kayıtlı katılımcılar bu malzemelere ilgilerini ifade edebilir ve böylece malzemeyi satın almak için bir işlem başlatılır.

Atıkların düzenli depolama alanlarında biriktirilmesi yerine Türkiye Materials Marketplace projesi aracılığı ile endüstrilerde tekrar kullanılmasının sağlanması, ham madde maliyetlerinde, enerji tasarrufu konusunda önemli faydalar sağlayabileceği gibi uzun vadede yeni istihdam alanları ve yeni iş fırsatları yaratacaktır.

Günümüz itibarıyla 480 kullanıcısı bulunan Türkiye Material Marketplace aracılığıyla 77 Bin ton malzeme geri kazanımı sağlanarak 4 Milyon Euro'ya yakın bir tasarruf sağlanmıştır.

Endüstriyel Simbiyoz Çalıştayları

Türkiye Döngüsel Ekonomi Platformu (TDEP) altında yürütülen ve üye firmalar arasında malzeme alışverişi ile üyeleri arasında başarılı iş birlikleri kurulmasına olanak sağlayan Türkiye Materials Marketplace (TMM), 2016 yılından bu yana çeşitli simbiyoz fırsatlarının değerlendirilmesini desteklemektedir.

TDEP aracılığıyla üyeler arasında endüstriyel simbiyoz uygulamaları ile;

- Hammadde alternatifleri sayesinde hammadde bağımlılığının ve maliyetlerinin azaltılması
- Daha verimli kaynak kullanımı ve yönetimi
- Atık miktarının ve bertaraf maliyetlerinin azaltılması
- Malzemelerin tekrar kullanım ve geri dönüşümü ile ek gelir kazanılması
- Sera gazı emisyonlarının azaltılması
- Geri dönüştürülmüş girdi malzemeler kullanarak su ve karbon ayak izinin azaltılması konularında fayda sağlanması hedeflenmektedir.

Bu hedefler doğrultusunda 2021 ve 2022 yıllarında endüstriyel simbiyoz çalıştayları gerçekleştirilerek iş birliği fırsatları tartışılmış ve endüstriyel simbiyoz fırsatları belirlenmiştir.

Döngüsel Geçiş Göstergeleri (CTI)

Dünya Sürdürülebilir Kalkınma İş Konseyi (WBCSD) tarafından işletmeler için oluşturulan Döngüsel Geçiş Göstergeleri (CTI), şirketlerin değer zincirleri boyunca döngüsellik nasıl artırabileceklerini ve bunun iklim ve doğa üzerindeki etkilerini nasıl azaltabileceklerini anlamaya yarayan güvenilir bir ölçüm çerçevesi sağlar. TDEP, üyelerine CTI kullanımı ve döngüsellik performanslarının ölçümü konusunda destek olmaktadır.

1.4. TDEP Ne Sağlıyor?

TDEP, üye kuruluşlarına ve finans sektörü için değer önerileri sunmaktadır.

TDEP, üye kuruluşları için;

- Kurumsal itibar ve rekabet güçlerinin artırılmasını,
- Döngüsel ekonomiye yönelik networking, iş birliği fırsatlarına ve iyi uygulamalara erişimlerini,
- Döngüsel iş modellerinin hayata geçmesi ile çevresel ayak izlerinin azaltabilmelerini ve reel sektörün iklim değişikliği gibi risklere karşı dayanıklılığın artırılmasını,
- Yenilikçi çözümlerle atıklardan zenginlik yaratmalarını yani simbiyotik ilişkiler kurmalarını sağlamaktadır.

Finans sektörü için ise;

- Yeşil projeler ve şirketler ile iş birliği fırsatları doğabilir, sürdürülebilirlik odaklı yatırımlar desteklenebilir.
- Müşterilerinin döngüsel ekonomiye geçiş süreçlerinde yardımcı olabilir ve bu alandaki bilgi ve yeteneklerini artırarak değer yaratabilir.
- Döngüsel ekonomiye yönelik ihtiyaç duyan projelere tek bir platform üzerinden erişerek daha fazla yatırım fırsatı bulabilir.
- Döngüsel ekonomiye odaklanan teşvik ve kredi fırsatlarını daha geniş bir kitleye tanıtarak sürdürülebilirlik odaklı yatırımları teşvik edebilir.
- Finansal kurumların müşterilerinin döngüsel ekonomi konusundaki kapasitelerini artırabilmesini destekleyebilir
- Tek bir platform üzerinden finansmana ihtiyaç duyan daha fazla döngüsel ekonomi projesine erişim sağlayabilir
- Döngüsel ekonomi odaklı hibe/teşvik/kredi fırsatlarını daha geniş bir kitleye tanıtabilir.

1.5. Nasıl Üye Olunur?

1. Aşağıdaki e-mail adreslerine Türkiye Döngüsel Ekonomi Platformu'na üye olmak istediğinizi belirten bir e-mail gönderebilirsiniz;:

serkans@skdturkiye.org

sudek@skdturkiye.org

2. Yetkili ekip üyeleri sizlere TDEP Katılım Sözleşmesi'ni ileteceklerdir. Sözleşmeyi imzalı bir şekilde ekip üyelerine geri iletebilirsiniz.

3. Yetkili ekip üyeleri sizlerle iletişim kurarak gerekli bilgileri isteyecekler.

4. Üyeliğiniz oluşturuldu!

2. Döngüsel Ekonomiye Geçişte Finansal Kurumların Rolü Yuvarlak Masa Toplantısı

2.1. Toplantıda Ele Alınan Konular

1. Şirketlerin, döngüsel ekonomiyle ilgili yatırım alma veya finansman elde etme konusundaki deneyim eksiklikleri
2. Şirketlerin, döngüsel ekonomi projelerinin finansmanı için uzun vadeli finansman, hibeler, teşvikler ve finans kuruluşlarıyla iş birliği ihtiyaçlarının bulunması
3. Döngüsel finans girişimlerini desteklemek için finansman kurumları ve TDEP üyeleri arasındaki potansiyel iş birliklerini kolaylaştıracak stratejilerin belirlenmesi
4. Finans kuruluşlarının kritik bir çözüm ortağı olduğu göz önünde bulundurularak, döngüsel ekonomiye geçiş yapan şirketlerin finansal ihtiyaçlarını karşılamak için bu kurumların uzmanlıklarından nasıl yararlanılabileceğinin şekillendirilmesi
5. Döngüsel ekonomiye geçişi hızlandırmak için tasarlanacak finansman araçlarının özelliklerinin belirlenmesi
6. Döngüsel ekonomi projeleri için mevcut ulusal ve uluslararası finansman kaynaklarına erişimle ilgili sorunların görüşülmesi

2.2. Katılımcı Değerlendirmeleri

2.2.1. Bulgular ve Mevcut Uygulamalar

- Bankalar, döngüsel ekonomi konusunda farkındalığı artırmak ve finansmana erişimi kolaylaştırmak için çeşitli modeller ve kredilendirme yaklaşımları geliştirmektedir. Sürdürülebilirlik kredileri, döngüsel ekonomi temalı krediler ve leasing uygulamaları gibi finansal araçlarla müşterilerin ihtiyaçlarına yanıt vermeye çalışmaktadırlar.
- İş birlikleri ve ortaklıklar aracılığıyla döngüsel ekonomi alanında faaliyet gösteren bankalar, Fransız Kalkınma Ajansı gibi kurumlar ile görüşmeler yaparak döngüsel ekonomi iş birliği anlaşmalarını görüşmektedir. Örneğin bir Türk bankası, bu çerçevede biyoçeşitlilik, sera gazı emisyonları gibi konuları kapsayan bir 'tool kit' oluşturmuştur.
- Döngüsel ekonomi iş birliği anlaşmalarının ele alındığı görüşmelerde, bankalar çeşitli alanlarda iş birliği potansiyeli görmektedirler. Döngüsel ekonomi tüketici ve üretici boyutunda çok büyük önem arz etmektedir. Bu doğrultuda, finansçıların ve reel sektörün desteklenmesi ayrı ayrı ele alınmalıdır. Bankalar, döngüsel ekonomi projelerinin görünürlüğünün artırılması ve kendi içlerinde TDEP gibi platformlar ile işbirliği süreçleri geliştirecek özel bir ekip oluşturulması önerileri sunmaktadır.
- Bankalar, teknik destek ve danışmanlık hizmetleriyle müşterilerin döngüsel ekonomi projelerini hayata geçirmelerine yardımcı olmaktadır. Bu kapsamda, bankalar, döngüsel ekonomi finansmanı sağlaması için uygun bir platform oluşturularak müşterilere yönlendirme yapılmasını desteklemektedir.
- Finans kuruluşları, iş birliği ve iletişim ağlarını genişleterek sektördeki diğer paydaşlarla birlikte hareket etmekte, sektörel öncelikleri belirleyerek finansman ihtiyaçlarını belirlemede ve çözüm oluşturmada sektör temsilcileriyle iş birliği yapmaktadırlar. Özellikle sektör temsilcisi konumunda olan kuruluşlar ve platformların, örneğin TİM (Türkiye İhracatçıları Meclisi) ve İTHİB (İstanbul Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği), iş birliği için önemli birer potansiyel kaynak olduğu düşünülmektedir.
- İşletmelerin döngüsel ekonomi konusundaki bilgi eksikliği ve finansmana erişim konusundaki belirsizlik bankaların dikkatini çekmektedir. Bu sorunun çözümünde anahtar unsur, işletmelerin, finansal kurumların ve diğer ilgili aktörlerin bilgilendirilmesi ve eğitilmesidir. Bu nedenle, eğitim faaliyetleri ve bilgi paylaşımı önemli bir öncelik olarak belirlenmiştir.

- Enerji ve su verimliliği gibi alanlarda finansman sağlayan bankalar, döngüsel ekonominin teşvik edilmesinde önemli rol oynamaktadır. Bu finansmanın döngüsel ekonomiye de katkısı olduğu düşünülmektedir.
- Bankalar tarafından yenilenebilir enerji gibi projelerin finansman olanaklarının genişletilmesi için çalışmalar yapılmaktadır. Yenilenebilir enerji gibi projelerin somut ve görsel olarak algılanabilir olmalarından dolayı tercih edildiği gözlemlenmektedir. Ancak, bankalar döngüsel ekonomi projelerinin de benzer şekilde görünür kılınarak kazanımlarının anlatılması gerektiğini düşünmektedirler. Bu sayede finansman olanaklarının genişlemesi ve döngüsel ekonomiye daha fazla kaynak aktarılması mümkün olabilir.
- AB Taksonomi'si'ni sadeleştiren bankalar, çeşitli rehberler ve kılavuzlar paylaşarak müşterilerine yol göstermektedirler. Döngüsel ekonomi kredilerine odaklanan bankalar, yeşil finansmanın önemli bir kısmını döngüsel ekonomi temalı projelere yönlendirmektedirler. Örneğin 2023 yılında bir Türk Bankası'na ait 30 milyar yeşil finansmanın 3,4 milyarı döngüsel ekonomi temalı kredilerce oluşturulmuştur.
- Finans kuruluşları, kredi verme kararlarını alırken, yatırımların kârlılığını, yatırım hacmini ve piyasa koşullarını değerlendirmektedirler. Ancak, uzun vadeli finansmana erişimde bazı zorluklarla karşılaşmakta ve müşterilere uzun vadeli finansman sağlamakta kısıtlı kalmaktadırlar. Özellikle, bazı projelerde kısa vadede net kazanç elde etme garantisi bulunmayabilir. Bu noktada, TDEP gibi platformların, finansmana ihtiyaç duyan şirketlerle finans kuruluşlarını bir araya getirerek çözüm sunabileceği düşünülmektedir.
- Kurumsal firmaların, özellikle döngüsel ekonomi, sınırda karbon düzenleme mekanizması ve yenilenebilir enerji gibi alanlarda farkındalık düzeyleri artarken, KOBİ'lerin benzer şekilde desteklenmeye ihtiyacı olduğu görülmektedir. Bu noktada, finans kuruluşlarının kredi sağlama süreçlerini kolaylaştırmak adına rating sistemleri oluşturulmalı ve ilgili bakanlıkların regülasyonlarıyla denetlenmelidir. Özellikle KOBİ'lerin uzun vadeli, sabit faizli ve yerel para birimi cinsinden finansman araçlarına erişimindeki zorluklar göz önünde bulundurularak, bu alanlarda yapılacak düzenlemelerin önemi büyüktür. İstikrarlı bir finansal ortamın sağlanması, KOBİ'lerin sürdürülebilir büyüme ve gelişme süreçlerinde kritik bir rol oynamaktadır.

2.2.2. İhtiyaçlar ve Çözüm Önerileri

1. Bankalar Döngüsel Ekonomi Konusunda Ortak Bir Anlayış Geliştirmelidir

Döngüsel ekonomi konusunda ortak bir anlayışa ihtiyaç vardır. Bu, bankaların iş tekliflerinin ve girişimlerin döngüsel olup olmadığını belirlemelerine yardımcı olacak bir çerçeve veya kılavuz sağlayacaktır. Döngüsel ekonomiye ilişkin ortak bir anlayışa sahip olmak, bankaların yeni döngüsel iş modellerine dayalı projeleri belirlemelerine, seçmelerine ve finanse etmelerine yardımcı olacaktır. Bu aynı zamanda diğer finans kuruluşlarını da döngüsel ekonominin finansmanına katılmaya teşvik edecektir.

2. Döngüsel Ekonomi Finansmanına İlişkin Kılavuzlar Yayınlanmalıdır

Halihazırda döngüsel finans konusunda genel kabul görmüş bir kılavuz bulunmamaktadır. Bankalar, döngüsel finans konusunda ortak bir kılavuz seti geliştirmek için diğer sektör ortaklarıyla iş birliği yapabilir. Bu, bankaların ve diğer finans kuruluşlarının döngüsel ekonomiyi finanse ederken tek tip bir yaklaşım izlemesini sağlayacaktır. Bu, bankalar ve finans topluluğunun diğer üyeleri tarafından döngüsel işletmelere sermaye tahsisine rehberlik edecektir.

3. Risk ve Uyum Personelinin Eğitilmesi

Bankalar, risk yöneticilerini ve uyum personelinin döngüsel şirketlerle iş yaparken riskleri ve kırılganlıkları etkin bir şekilde değerlendirmeleri için eğitmelidir. Risk yöneticileri döngüsel riskin kaynaklarını ve

döngüsel risk ile diğer geleneksel risk unsurları arasındaki etki ve bağlantıları anlamak üzere eğitilmelidir.

Ulusal düzeyde döngüsel ekonomi, birçok ülkede hızla bir politika önceliği haline gelse de ekonomik bir deney niteliğindedir. Döngüsel ekonomi şüphesiz yerel ve küresel düzeyde ekonomik, sosyal ve çevresel faydalar sağlayacaktır. Teknoloji, atık azaltma ve atıkların yeniden kullanımı faaliyetlerinde verimliliği arttırabileceği için döngüsel ekonomiye geçişte kilit bir kolaylaştırıcı olacaktır.

4. Finans Kurumları ve İlgili Paydaşlar Arasında İş Birliğinin Güçlendirilmesi

Bankaların döngüsel ekonomi alanındaki zorlukları aşması için yeni iş birlikleri geliştirmeleri önemlidir. Bankalar, işletmeler ve ilgili aktörler arasında platformlar oluşturularak düzenli etkileşim sağlanmalıdır. Bu iş birliği, döngüsel ekonomiye geçişi hızlandırarak sürdürülebilirlikte daha fazla fayda sağlayabilir. Bu çerçevede, düzenli eğitim faaliyetleriyle işletmeler, finansal kurumlar ve diğer aktörler bilgilendirilmeli ve eğitilmelidir. Ayrıca, döngüsel ekonomi projelerine finansman sağlama sürecinde şeffaflığı arttırmak ve iş birliğini teşvik etmek için, bankaların, işletmelerin ve diğer paydaşların düzenli olarak iletişim halinde olmaları önemlidir.

5. İletişim ve Pazarlama Stratejileri

Finans kurumları projelere finansman sağlarken somut ve görsel olarak algılanabilir projeleri tercih etmektedir. Döngüsel ekonomi projelerinin de benzer şekilde görünür kılınarak kazanımlarının anlatılması ve finansman olanaklarının genişlemesi için çaba harcanması gerekmektedir. Bu durum, bankaların ve finans kuruluşlarının döngüsel ekonomi projelerine olan ilgisini arttırmak ve sürdürülebilirlik alanında daha fazla katkı sağlamak için önemlidir. Bu bağlamda, döngüsel ekonomi projelerinin iletişim ve pazarlama stratejilerinin güçlendirilmesi, bankaların ve finans kuruluşlarının bu projelere olan güvenini artırabilir ve finansman olanaklarını genişletebilir.

2.2.3. İhtiyaçlar Doğrultusunda Türkiye Döngüsel Ekonomi Platformu’nun Rolü

Türkiye Döngüsel Ekonomi Platformu, bankaların ve finans kuruluşlarının döngüsel ekonomi projelerini daha etkin bir şekilde desteklemesi için çeşitli çözümler sunmaktadır.

Türkiye Döngüsel Ekonomi Platformu, döngüsel ekonomi odağında ortak bir anlayış geliştirilmesi için seminerler, çalıştaylar ve eğitim programları düzenlemektedir. Bu etkinliklerde döngüsel ekonominin tanımı, prensipleri ve uygulama alanları hakkında bilgi paylaşımı yapılmaktadır. Ayrıca, platform, finansal kuruluşların döngüsel ekonomi konusunda ortak bir anlayışa ulaşmalarına yardımcı olmak için sektör paydaşlarıyla iş birliği içinde ortak kılavuz ve standartlar oluşturarak, finansal kuruluşların döngüsel iş modellerini ve projelerini değerlendirirken kullanabilecekleri bir çerçeve sunabilir.

Platform, döngüsel ekonomi finansmanına yönelik iyi uygulama örnekleri içeren dokümanlar yayınlatabilir. Ayrıca, platform, döngüsel ekonomi alanında başarılı olmuş projelerden örnekler sunarak, yeni projeler için ilham kaynağı olmaktadır.

Platform, finans kuruluşları çalışanlarına yönelik döngüsel ekonomi odağında eğitim programları düzenleyerek personelin döngüsel ekonomi odaklı risk yönetimi, uyum ve döngüsel ekonominin finansmanı konularında bilgi ve becerilerini artırabilir.

Bunlarla birlikte, 2024 yılında oluşturulan “Döngüsel Ekonominin Finansmanı” başlıklı web sayfası ile projeler ve finansal kuruluşlar arasında köprü görevi görerek kuruluşların döngüsel ekonomi alanındaki projelerinin uygun finansman kaynaklarına erişmelerine yardımcı olabilir. Bu sayede,

finansal kuruluşların da döngüsel ekonomi projelerine daha kolay ulaşmalarına, değerlendirmelerine ve finanse etmelerine yardımcı olabilir.

3. Döngüsel Ekonomiye Geçişte Finansal İhtiyaçlar Anket Raporu

SKD Türkiye ve TDEP, 2023 yılında üyeleri için "Döngüsel Ekonomiye Geçişte Finansal İhtiyaçlar ve Kaynaklara Erişim" konulu bir anket düzenlemiştir. Anket, katılımcıların şirketlerinin ölçeğini, faaliyet alanlarını, döngüsel ekonomi faaliyetlerinin olup olmadığını, döngüsel ekonomi faaliyetlerinin hangi aşamada olduğunu ve bu faaliyetler için finansal ve finansal olmayan ihtiyaçlarını anlamak üzere tasarlanmıştır. Anket, 4 ana kategoride 35 soru ile 21 farklı sektörden yanıt alınarak tamamlanmıştır.

"Döngüsel Ekonomiye Geçişte Finansal İhtiyaçlar Anket Raporu"nın bulguları özetle aşağıdaki gibidir:

1. Ankete katılan firmaların çoğunluğu (%81) döngüsel ekonomiyle ilgili yatırım alma veya finansman sağlama konusunda daha önce deneyim sahibi değildir; bu da potansiyel bir bilgi boşluğuna ve destek ihtiyacına işaret etmektedir.
2. Döngüsel ekonomi projelerini teşvik etmek için en yaygın kanallar iş birliği ve ortaklık kuruluşları, devlet destekli kurumlar ve bankalardır.
3. Katılımcıların kayda değer bir yüzdesi (%70) döngüsel ekonomi projelerinin finansmanı için finans kuruluşlarıyla iş birliği yapmaya ilgi duyduklarını ifade ederek kilit paydaşlarla ortaklıkların önemini farkında olduklarını göstermiştir.
4. Ankete katılan firmaların %54'ü uzun vadeli finansmana ihtiyaç duyduklarını ifade ederek, faaliyetleri için istikrarlı finansal destek sağlamanın önemini vurgulamaktadır.
5. Firmaların %40'ı finansman temininde zorluklarla karşılaşmaktadır; bu da finansal ortamda ele alınması gereken potansiyel engellere işaret etmektedir.
6. Döngüsel ekonomiye geçiş sürecindeki start-up'lar ve KOBİ'ler, kaynaklara ve hammaddelere sınırlı erişim, yasal süreçlere ve düzenlemelere uyum ve döngüsel ekonomi uygulamaları hakkında eğitim ve farkındalık eksikliği gibi zorluklarla karşılaşmaktadır.

Bu bulgular, zorlukları ele almak ve şirketleri döngüsel ekonomiye geçişte desteklemek için hedefli finansal destek programlarına, kapasite geliştirmeye ve finansal kuruluşlarla iş birliğine duyulan ihtiyacın altını çizmektedir.

Kaynaklar

The role of banks in the circular economy Peterson K. Ozili, 2022